

Haaksbergen kleurt buiten de lijntjes

Als de tweede kamer verkiezingen dit jaar één ding hebben duidelijk gemaakt, is het wel dat de bevolking wil dat er naar hen geluisterd wordt. In Haaksbergen hebben ze dat blijkbaar nog niet begrepen. Daar tellen de belangen van de inwoners van het buitengebied nog steeds niet mee, net zo min als de bestaande natuur- en landschapswaarden. Als een duveltje uit een doosje popten, net voor Kerst, de plannen van B&W op om in het buitengebied woonwijken te stichten. Zonder enige vorm van voorlichting of inspraak eigende de gemeente zich alvast het recht van eerste koop op mogelijk bouwgrond toe. Hoe achterbaks wil je het hebben? En het wordt nog erger als je naar de achtergrond en motivatie van deze plannen kijkt.

De Tubantia van vrijdag 22 december 2023 maakte er al gewag van. Vooral mensen die dachten dat ze mooi woonden aan de zuidkant van het dorp voelen zich bedrogen. Het Natura 2000-gebied Buurserzand en het beekdal van de Buurserbeek liggen op een steenworp afstand. Nog dichterbij de grote Honesch, kleine eenmansesjes, houtwallen, kerkepaden, karakteristieke boerderijen en andere relictten van vroege agrarische bewoning. Dan verwacht je toch dat planologen en landschapsarchitecten deze waarden respecteren en uitbreiding van bebouwing situeren binnen de rondwegen die het dorp toch al aan alle kanten omsluiten. Hoeveel logischer wil je het hebben?

Het principe van inbreiding vóór uitbreiding is ineens helemaal losgelaten. Binnen het bebouwde gebied zijn immers nog genoeg locaties aanwezig voor woningbouw. Denk aan de open plekken in het centrum, het O&K terrein, de percelen van Voith, vrijkomende schoollocaties, paardenweitjes, enzovoort. Dat zijn allemaal prima plekken voor 65 plus-appartementen en gemengde woonvormen dicht bij het centrum. Er kan daar ook best wat meer in de hoogte gebouwd worden, zoals je momenteel op veel plaatsen ziet. Als je van twee naar vier verdiepingen gaat verdubbelt de capaciteit. Onder andere in Oldenzaal en Zutphen zijn mooie voorbeelden te vinden van woningen met vier of vijf verdiepingen die er niet uitzien als een blokkendoos (zoals op 't Kempke) of als een flat. Hoe speels wil je het hebben? Zie de foto hiernaast!

Een ander punt is dat Haaksbergen lang niet alle woningen nodig heeft, waar in het Addendum op de Structuurvisie rekening mee wordt gehouden. Dit Addendum is de aanrichter van al het kwaad. Hierin zijn zoeklocaties buiten het bebouwde gebied van het dorp aangewezen voor 930 woningen. Daar komen dan nog nader in te vullen zoekgebieden rond Buurse en St. Isidorus-hoeve bij. In de pas vastgestelde woonvisie van Haaksbergen is echter sprake van een basisbehoefte tot 2030 van slechts 230 woningen. In het plusscenario, waarin Haaksbergen ook gaat bouwen om te voorzien in de (boven) regionale behoefte zouden 385 tot 445 woningen nodig zijn. De woonvisie speelt daarop in door te stellen dat de huidige plancapaciteit circa 550 woningen bedraagt en dat deze allemaal op kleine en grote inbreidingslocatie gerealiseerd kunnen worden. Daarmee is dus de volledige woningbehoefte tot 2030 gedekt, zonder dat er in het groen gebouwd hoeft te worden. Hoe simpel wil je het hebben?

Maar nee, Haaksbergen trekt weer eens een te grote broek aan. Meent een deel van het woningtekort in Enschede te moeten oplossen en bezorgt de eigen burgers daarmee slapeloze nachten. Heeft dan ook nog eens de arrogantie om zichzelf het groenste dorp van Twente te noemen, zonder hier ooit ook maar iets voor te hebben gedaan of gelaten. Het is gewoon een gelukje, dat de plaats zo'n prachtig achterland heeft, dat ook nog eens gratis en voor niets door natuurorganisaties wordt beheerd en in stand gehouden. Probeer dan niet steeds om daar afbreuk aan te doen door allerlei activiteiten toe te staan die heel goed ergens anders een plek kunnen krijgen. Elk weldenkend planoloog zou uitbreiding van bebouwing binnen de tangenten van de ontsluitingswegen situeren. Alles wat daarbinnen ligt is qua natuur- en landschapswaarden immers toch al verloren. Maar nee, Haaksbergen moet zo nodig buiten de lijntjes kleuren en verpakt dat in termen als 'zachte overgang' en 'rafelige randen'. De eerste die ooit een mooie zachte overgang van bebouwde kom naar buitengebied heeft gezien, moet ik nog tegenkomen. Vanwege de compactheid -waar natuurlijk veel voor te zeggen valt- vormen de voorgevels per definitie een harde lijn en aan de achterkant doen de hagen en schuttingen hetzelfde. Hoezo zachte overgang? Het verrommelt altijd. Hoe bedrieglijk wil je het hebben?

Men verschuilt zich achter de gedachte dat de afwaardering van de oude N18 uitbreiding van het dorp in zuidelijke richting niet meer in de weg staat. Niets is minder waar natuurlijk. De oude N18 is in de eerste plaats nodig voor de afwikkeling van het autoverkeer dat je absoluut niet door het centrum of de woonwijken wilt hebben. Van een deel van de huidige weg een woonerf maken is de waanzin ten top. Ten tweede vormt de oude N18 een denkbeeldige grens, waarachter de provincie nooit bebouwing toestond om de hoge landschappelijke waarden te beschermen. Aan die landschappelijke waarden is sindsdien niets veranderd. De zeer waardevolle essen en het beekdallandschap verdienen meer dan ooit bescherming. Dat de ingehuurd landschaps-architecten uit Amsterdam daar geen oog voor hebben is niet zo verwonderlijk. Waar zij vandaan komen geldt twee vierkante meter gazon immers al als veel groen. Die denken dat het bij ons niet op kan. Zo laten ze ook alle agrarische gronden tussen de bebouwing van de Veldmaat en de Noordsingel buiten beschouwing. Zij vinden dat dit een mooie overgang van stedelijk gebied naar platteland vormt, zodat het dorp in hun ogen aan deze kant af is. Ondertussen worden aan de overkant van de Noordsingel naar alle kanten pijltjes ingetekend voor mogelijke uitbreiding van het bedrijventerrein Stepelo. De verdozing zal daar ongetwijfeld snel toeslaan. Feit is dat in de Veldmaat binnen de singels nog ruim 20 hectare bebouwd kan worden. En dan blijft er ook nog eens ruimte zat over voor architectenspeeltjes als zachte overgangen en rafelige randen. Bovendien zijn in deze buurt alle wijkvoorzieningen al aanwezig, dus hoeveel comfortabeler wil je het nog hebben?

Er zitten meer ongerijmdheden in het gewraakte Addendum. Zo luidt één van de beoordelingscriteria voor ruimtelijke kwaliteit: *Doorbreekt de (voormalige) rondweg*. Dat is geen criterium maar een bevel! In hetzelfde rijtje staat: *Benut bestaande infra-structuur en nutsvoorzieningen*. De vraag is dan waarom men het Wihelmina-viaduct wil slopen en naast de oude N18 ook delen van andere doorgaande wegen als de Buurserstaat en de Goorsestraat autoluw wil maken. Het autoverkeer wordt echt niet minder en als het dorp groeit, zelfs meer. En dat zal toch ergens heen moeten. Dat betekent kiezen uit twee kwaden. Dan kun je maar beter zorgen dat het snel en veilig rond en uit het dorp wordt geleid en niet allerlei sluiproutes zoekt, waardoor andere weggebruikers in gevaar komen. Nietsdoen lijkt dan de beste optie. En laat dat nou helemaal in lijn zijn met twee andere beoordelingscriteria uit het plan, namelijk: *Snelheid van realisatie* en *Financiële haalbaarheid*. Maar ja, als zo'n landschaps-architect vaststelt dat de piketjes eigenlijk allemaal nog wel goed staan, verdient hij niets. Hoe sneu wil je het hebben?

Henk Westendorp